GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

NR. 2 KATOWICE, DNIA 7. MARCA **1945**

Poz. **T R E Ś Ć :** Str.

DZIAŁ URZĘDOWY

17

USTAWA

z dnia 11. września 1944 r.

o organizacji i zakresie działania rad narodowych

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. nr 5, z dnia 20 9. 1944, poz. 22)

Z ofiarnej walki ludu polskiego,
z krwi patriotów przelanej ku chwale Ojczyzny,
z bohaterskiego znoju żołnierzy Wolności,
z ducha braterskiej więzi Słowian w walce
z dziczą germańską,

powstaje znów do życia Wolna i Niepodległa Polska.

My, członkowie Krajowej Rady Narodowej, zgromadzeni na uwolnionej Ziemi Polskiej, pomni obowiązku wobec Narodu, z którego woli zjednoczyliśmy się do czynu i walki, wierni zasadom Manifestu Lipcowego, postanawiamy:

Rozdział I.

Powołanie Rad Narodowych.

Art. 1. Do czasu powołania stałej politycznej reprezentacji narodu w myśl zasad konstytucji z dnia 17 marca 1921 r., jako **tymczasowe organy ustawodawcze i samorządowe** na oswobodzonych od okupanta terenach Rzeczypospolitej, działają rady narodowe.

Art. 2. § 1. Struktura hierarchiczna rad narodowych jest następująca:

a) Krajowa Rada Narodowa,
b) wojewódzkie rady narodowe,
c) powiatowe rady narodowe,
d) miejskie rady narodowe,
e) gminne rady narodowe.

§ 2. Zakres działalności terytorialnej rad narodowych wskazanych w § 1, punkty b—e, opiera

się na podziale administracyjnym Rzeczypospolitej Polskiej z tym, że Rady Narodowe miast Warszawy i Łodzi posiadają uprawnienia wojewódzkich rad narodowych, miejskie rady narodowe miast wydzielonych posiadają uprawnienia powiatowych rad narodowych, zaś miejskie rady narodowe miast niewydzielonych — uprawnienia gminnych rad narodowych.

Rozdział II.

Skład rad narodowych.

Art. 3. Udział w tworzeniu rad narodowych biorą wszystkie organizacje i zrzeszenia demokratyczno-niepodległościowe, które zgłoszą swoją działalność we właściwych organach Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i stoją na gruncie mocy obowiązującej ustawy konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r.

Art. 4. Krajowa Rada Narodowa składa się:

1. z członków Krajowej Rady Narodowej, którzy zostali powołani przed uchwaleniem niniejszej ustawy,
2. z przedstawicieli, delegowanych przez organizacje polityczne i gospodarcze, centralne zrzeszenia zawodowe i społeczne, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
3. z przedstawicieli wojewódzkich rad narodowych, oraz Rad Narodowych miast Warszawy i Łodzi w liczbie po 5 członków od każdej z tych rad,
4. z przedstawicieli organizacji polskich zagranicą, skupiających w swych szeregach obywateli polskich, o ile organizacje te podporządkowały się Krajowej Radzie Narodowej,
5. z dokooptowanych przez Krajową Radę Narodową, na wniosek jej Prezydium, wybitn. i zasłużonych przedstawicieli wojskowości, nauki, literatury, sztuki i pracy społecznej, z tym, by liczba dokooptowanych nieprzekraczała ¼ ogólnej liczby członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 5. § 1. Organizacje polityczne wysyłają swych przedstawicieli do Krajowej Rady Narodowej na podstawie porozumienia się między sobą ich instancji kierowniczych.

§ 2. Liczbę przedstawicieli zrzeszeń zawodowych i społecznych ustali w każdym konkretnym przypadku Prezydium Krajowej Rady Narodowej, biorąc pod uwagę rzeczywistą rolę społeczną, wpływ i liczebność danej organizacji oraz zasadę, aby w Krajowej Radzie Narodowej były odpowiednio reprezentowane wszystkie niżej wymienione zrzeszenia:

a) robotnicze i pracownicze związki zawodowe,
b) organizacje i zrzeszenia zawodowe inteligencji pracującej,
c) organizacje rzemieślnicze,
d) organizacje rolnicze,
e) centrale i związki spółdzielcze,
f) organizacje i zrzeszenia przemysłowe i handlowe,
g) instytucje kulturalne i oświatowe,
h) stowarzyszenia pomocy i opieki społecznej,
i) organizacje młodzieży.

§ 3. Liczba przedstawicieli wymienionych w § 2 zrzeszeń i organizacyj z całego terenu Rzeczypospolitej Polskiej wraz z dotychczasowymi członkami Krajowej Rady Narodowej z ich ramienia, nie może przekraczać 1/5 ogółu członków Krajowej Rady Narodowej.

§ 4. Ogólna liczba członków Krajowej Rady Narodowej nie może przekraczać 444.

Art. 6. § 1. System przedstawicielstwa w wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych radach narodowych winien odpowiadać zasadom, wyrażonym w art. 4 pkt. 1, 2, 5 oraz w art. 5 § 1, 2, 3 z tym, że liczba członków tych Rad nie powinna przekraczać:

a) w radach wojewódzkich oraz w miastach Warszawie i Łodzi — 100,
b) w radach powiatowych — 50,
c) w radach miejskich, w miastach:

		do	5.000	mieszkańców	— 12
ponad	5.000	do	10.000	mieszkańców	— 16
ponad	10.000	do	25.000	mieszkańców	— 24
ponad	25.000	do	40.000	mieszkańców	— 32
ponad	40.000	do	60.000	mieszkańców	— 40
ponad	60.000	do	120.000	mieszkańców	— 48
ponad	120.000	do	180.000	mieszkańców	— 56
ponad	180.000	do	250.000	mieszkańców	— 64
ponad	250.000			mieszkańców	— 72

d) liczba członków rad gminnych winna wynosić nie mniej niż 12 i nie więcej niż 30 osób, z uwzględnieniem w miarę możności przedstawicielstwa w radzie poszczególnych gromad wiejskich na terenie danej gminy.

§ 2. Narodowe rady gminne oraz miejskie w miastach niewydzielonych delegują do rady powiatowej po jednym przedstawicielu z grona prezydium danej rady narodowej.

Narodowe rady powiatowe i rady narodowe w miastach wydzielonych (z wyjątkiem miast Warszawy i Łodzi), delegują po 2 przedstawicieli do wojewódzkiej rady narodowej z grona swego prezydium.

Do rad narodowych miejskich nie wchodzą przedstawiciele innych rad terenowych.

§ 3. Liczba członków dokooptowanych nie może przekraczać:

a) w wojewódzkich radach narodowych — 1/4 ogółu członków rady,
b) w powiatowych radach narodowych — 1/5 ogółu członków Rady,
c) w gminnych radach narodowych — 1/6 ogółu członków rady.

Art. 7. § 1. Delegatami organizacyj wymienionych w art. 4, mogą być osoby, które brały lub biorą czynny udział, bądź w walce zbrojnej z okupantem, bądź w cywilnej akcji samoobrony i oporu, włączając w to akcję propagandową, bądź też w akcji odbudowy państwowości polskiej w zakresie politycznym, społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, o ile ukończyły 21 lat życia.

§ 2. Nie mogą być delegatami osoby, obciążone zarzutem współdziałania z okupantem nie-

mieckim w jego walce z narodem polskim, bądź też udziałem w walce bratobójczej z niepodległościowymi organizacjami demokratycznymi.

Art. 8. Prezydium każdej rady narodowej wyższego stopnia sprawdza w granicach swojej właściwości terytorialnej, prawidłowość ukonstytuowania się rad narodowych niższych stopni.

Art. 9. Nowowprowadzeni członkowie rady narodowej składają na ręce przewodniczącego rady narodowej następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako członek rady narodowej, według najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych i czynić wszystko w miarę swoich sił i uzdolnień, dla umocnienia Niepodległości i pomyślnego rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. Członkowie Krajowej Rady Narodowej, używają tytułu „poseł do Krajowej Rady Narodowej".

Art. 11. Art. 21 i 22 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. mają odpowiednie zastosowanie do członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 12. Członkowie Krajowej Rady Narodowej mają prawo do bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacyjnych na terenie całego państwa.

Rozdział III.
Organy rad narodowych.

Art. 13. § 1. Rady narodowe wybierają ze swego grona Prezydium, złożone z przewodniczącego, jego zastępcy, oraz 3 członków.

§ 2. Krajowa Rada Narodowa wybiera Prezydium, złożone z 5 osób, w skład którego wchodzą: przewodniczący, jego zastępcy oraz Naczelny Dowódca Wojska Polskiego.

Art. 14. Do Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej i jego zastępców mają zastosowanie wszystkie postanowienia Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. dotyczące marszałka i wicemarszałków Sejmu.

Art. 15. § 1. Pomocniczym organem Krajowej Rady Narodowej jest Biuro Prezydialne.

§ 2. Organizację Biura Prezydialnego i zakres jego działalności ustali rozporządzenie Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 3. Mianowanie funkcjonariuszów Biura Prezydialnego na stanowiskach kierowniczych, należy wyłącznie do Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 16. § 1. Do czasu zorganizowania Najwyższej Izby Kontroli Państwa (art. 9 konstytucji z dnia 17 marca 1921 r.) wszystkie kompetencje Najwyższej Izby Kontroli Państwa, przekazuje się Prezydium Krajowej Rady Narodowej, które wykonywuje kontrolę przez specjalne Biuro Kontroli przy Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 2. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego oraz wszystkie resorty i inne podległe im instytucje, urzędy, zakłady, przedsiębiorstwa itp. państwowe i samorządowe, będą udostępniać Biuru Kontroli do wglądu, znajdujące się w ich dyspozycji dokumenty finansowe (budżety, plany finansowo-gospodarcze, dokumenty przychodowe i rozchodowe, księgi rachunkowe itp.), umożliwiać kontrolę mienia publicznego oraz pod publicznym zarządem się znajdującego (kasy, magazyny, inwentarz itp.), oraz udzielać wszelkich wyjaśnień w sprawach organizacyjnych, administracyjnych, gospodarczych i finansowych.

Art. 17. Rady narodowe, jako organ kontroli społecznej, mają prawo w swoim zakresie działania wyłaniania i wyznaczania nadzwyczajnych komisyj dla poszczególnych spraw, z prawem wzywania świadków i rzeczoznawców, oraz przesłuchiwania stron zainteresowanych.

Rozdział IV.
Funkcjonowanie rad narodowych.

Art. 18. § 1. Posiedzenia rad narodowych wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych, odbywają się obowiązkowo przynajmniej raz na miesiąc, zaś Krajowej Rady Narodowej, przynajmniej raz na kwartał.

§ 2. Poza tym, posiedzenie rady narodowej może być zwołane w każdym czasie przez prezydium rady z inicjatywy własnej, lub też na wniosek przynajmniej 1/4 członków rady.

§ 3. Obecność na posiedzeniu rady narodowej jest obowiązkowa. Członek rady opuszczający bez uzasadnionej przyczyny 2 posiedzenia rady, może być uchwałą prezydium rady pozbawiony mandatu. O pozbawieniu mandatu delegata, zostaje powiadomiony odnośny organ wysyłający, celem wysłania innego delegata.

§ 4. Każdej radzie narodowej przysługuje prawo zawieszenia swych członków w prawach członkowskich zwykłą większością głosów i wykluczenia z rady większością 2/3 głosów. Organizacja delegująca ma prawo wysłać nowego przedstawiciela na miejsce wykluczonego członka rady.

Wykluczonemu, lub zawieszonemu członkowi przysługuje prawo odwołania się do hierarchicznie wyższej rady narodowej.

Art. 19. Rady narodowe winny być zwołane na sesję budżetową najpóźniej w styczniu przed rozpoczęciem roku budżetowego.

Art. 20. Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej 1/3 liczby członków, faktycznie powołanych w myśl art. 4 i 6.

Art. 21. § 1. Rady narodowe zorganizowane są na zasadzie hierarchicznego podporządkowania się.

§ 2. Władzą zwierzchnią i nadzorczą wszystkich rad narodowych jest Krajowa Rada Narodowa, która ustala linie wytyczne i nadaje kierunek pracom innych rad narodowych.

§ 3. Krajowa Rada Narodowa może rozwiązać każdą bezpośrednio lub pośrednio hierarchicznie niższą radę narodową i zawiesić lub wykluczyć poszczególnych jej członków.

Art. 22. § 1 Każda rada narodowa niższego stopnia przedkłada hierarchicznie wyższej terytorialnie właściwej radzie narodowej sprawozdanie ze swej działalności nie później niż dnia 15 każdego miesiąca kalendarzowego.

§ 2. Sprawozdanie winno obejmować okres jednego miesiąca kalendarzowego.

§ 3. Odpisy protokułów posiedzeń rady winny być w trybie przewidzianym w § 1, przedkładane nie później niż dnia 7-go po odbyciu posiedzenia.

§ 4. Sprawozdania z działalności wojewódzkich rad narodowych winny być przedkładane w trybie przewidzianym w §§ 1, 2 i 3, Krajowej Radzie Narodowej.

§ 5. Za wykonanie powyższych postanowień odpowiada osobiście przewodniczący rady.

Art. 23. Każda uchwała rady narodowej (wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej i gminnej) pozostająca w sprzeczności z ustawą niniejszą, lub innymi obowiązującymi przepisami, będzie uchylona w trybie nadzoru przez Krajową Radę Narodową.

Art. 24. Posiedzenia rad narodowych są jawne, w poszczególnych wypadkach rady narodowe mogą uchwalić tajność posiedzenia.

Art. 25. Krajowa i terenowe rady narodowe posługują się pieczęcią z Orłem Piastowskim.

Rozdział V.

Kompetencja rad narodowych.

Art. 26. Zakres działania Krajowej Rady Narodowej obejmuje:

1. ustawodawstwo,
2. planowanie działalności publicznej w szczególności ustalania budżetów i planów świadczeń w naturze,
3. ustalanie stanu liczebnego wojska oraz liczby mającego być pobranym rekruta,
4. kontrolę działalności organów wykonawczych z punktu widzenia zgodności z ustawami i uchwalonymi planami, oraz polityki i celowości,
5. powoływanie i odwoływanie organów wykonawczych, — to jest Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, lub jego poszczególnych członków, oraz Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego,
6. uchwalanie w drodze ustawy podstawowych aktów gospodarki, jako to: zaciągania pożyczek, zbycia, zamiany, lub obciążania nieruchomego majątku państwowego, przyjęcia gwarancyj finansowych,
7. zatwierdzanie umów handlowych, celnych oraz stale obciążających Państwo pod względem finansowym,
8. uchwalanie w drodze ustawy nadzwyczajnych aktów politycznych, jako to: wypowiadanie wojny, zawarcie pokoju, zawarcie przymierza, wprowadzenie stanu wyjątkowego, wprowadzenie stanu wojennego, zatwierdzenie międzynarodowych umów państwowych, wprowadzających przepisy prawne, obowiązujące obywateli polskich albo zmieniające granice państwa, amnestja.

Art. 27. Poza uprawnieniami przysługującymi Krajowej Radzie Narodowej z art. 26, Krajowa Rada Narodowa uprawniona jest do powołania w momencie uznanym przez siebie za odpowiedni, Tymczasowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 28. Do kompetencji terenowych rad narodowych należy w zakresie ich właściwości terytorialnych:

1. planowanie działalności publicznej, w szczególności: ustalanie budżetu, oraz planu świadczeń w naturze,
2. kontrola działalności organów wykonawczych (państwowych i samorządowych) z punktu widzenia legalności, celowości i zgodności z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej,
3. powoływanie samorządowych organów wykonawczych,
4. zawieranie umów w sprawie zaciągnięcia pożyczki, zbycia, zamiany lub obciążenia majątku nieruchomego.

Art. 29. § 1. Niezależnie od uprawnień przewidzianych w art. 28, radom narodowym może być, stosownie do postanowień, zawartych w art. 3 ust. 4 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 roku, przekazany właściwy zakres ustawodawstwa.

§ 2. Przekazanie to może nastąpić tylko każdorazową uchwałą Krajowej Rady Narodowej.

Art. 30. § 1. Prace każdej rady narodowej w zakresie planowania i budżetowania winny być zakończone przed dniem 1-go kwietnia.

§ 2. Projekty planów (preliminarze budżetowe) winny być przedłożone przez właściwe organy wykonawcze, Krajowej Radzie Narodowej i innym radom narodowym — do dnia 1-go stycznia.

§ 3. O ile do dnia 1-go kwietnia, dana rada narodowa nie uchwali budżetu lub przedłożonych jej planów, przewodniczący rady narodowej zarządzi ogłoszenie budżetu i planów w brzmieniu zaprojektowanym przez organy wykonawcze.

Rozdział VI.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 31. Na terenach Rzeczypospolitej Polskiej pozostających jeszcze pod okupacją, terenowe rady narodowe tworzą się w trybie i na zasadach wyrażonych w Statucie Tymczasowym Rad Narodowych z dnia 1-go stycznia 1944 r.

Art. 32. § 1. Istniejące na terenach oswobodzonych z pod okupacji rady narodowe, które powstały w trybie i na zasadach, przepisów Statutu Tymczasowego Rad Narodowych z dnia 1-go stycznia 1944 — z wyjątkiem Krajowej Rady Narodowej — winny w terminie do dnia 1 listopada 1944 r. dostosować swoją organizację do zasad ustawy niniejszej.

§ 2. Istniejące na terenach pozostających jeszcze pod okupacją rady narodowe, winny dostosować swoją organizację do zasad ustawy niniejszej w terminie dni 30 od chwili oswobodzenia spod okupacji.

§ 3. Krajowa Rada Narodowa uzupełni swój skład delegatami z terenów już oswobodzonych

spod okupacji w trybie wskazanym ustawą niniejszą, w terminie do dnia 1 stycznia 1945 roku, zaś delegatami z terenów znajdujących się jeszcze pod okupacją, w ciągu dni 90 od momentu oswobodzenia.

Art. 33. Z chwilą przeprowadzenia wyborów powszechnych do ciał parlamentarnych na zasadach Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. Krajowa Rada Narodowa ulegnie automatycznemu rozwiązaniu.

Art. 34. Zmiana lub uchylenie mocy obowiązującej ustawy niniejszej może nastąpić tylko uchwałą Krajowej Rady Narodowej, powziętą większością kwalifikowaną $^2/_3$ głosów, przy obecności conajmniej połowy liczby członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 35. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej i Polskiemu Komitetowi Wyzwolenia Narodowego.

Art. 36. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej: **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:
Edward Bolesław Osóbka-Morawski

18.

USTAWA

z dnia 11 września 1944 r.

o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej

(Przedruk z Dz. Ust. R. P. nr. 5 z dnia 20 września 1944 r., poz. 23)

Zgodnie z postanowieniami Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. oraz ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych postanawia się co następuje:

Art. 1. Przewodniczącemu Krajowej Rady Narodowej przysługują wszystkie uprawnienia Marszałka Sejmu.

Art. 2. Wobec opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zastępuje go Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Z tytułu zastępstwa Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej spełnia następujące funkcje:

a) podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi członkami Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i zarządza ich ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia wykonawcze i zarządzenia,
b) jest najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, przy czym zwierzchnictwo sprawuje przez Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego,
c) wykonuje prawo łaski,
d) reprezentuje Państwo na zewnątrz, przyjmuje i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych,
e) zawiera umowy z innymi Państwami,
f) mianuje sędziów, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia,
g) nadaje ordery i odznaczenia, jeśli ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Przewodniczącemu Krajowej Rady Narodowej.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i wygasa automatycznie z chwilą ukonstytuowania się ciał parlamentarnych, wybranych na zasadzie powszechnych wyborów.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej: **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:
Edward Bolesław Osóbka-Morawski

19

USTAWA

z dnia 31. grudnia 1944 roku

o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 roku o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 19 z dnia 31. grudnia 1944 poz. 97)

Art. 1. W ustawie z dnia 11. września 1944 roku o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 23) zastępuje się wyraz „Przewodniczący" we wszystkich artykułach, gdzie wyraz ten został użyty, wyrazem „Prezydent".

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Bolesław Bierut**

Członkowie Prezydium Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Edward Bolesław Osóbka-Morawski**
(—) **Michał Rola-Żymierski, generał broni**

20.

USTAWA

z dnia 31. grudnia 1944 roku

o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 roku o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 19 z dnia 31. grudnia 1944 poz. 98)

Art. 1. W ustawie z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 22) wprowadza się zmiany następujące:

1. we wszystkich artykułach, gdzie został użyty wyraz „Przewodniczący", zastępuje się wyraz ten wyrazem „Prezydent".
2. w art. 26 po ust. (1) wprowadza się jako ust. (2): „(2) W okresach między posiedzeniami Krajowej Rady Narodowej (art. 18, § 1 i 2) wszystkie jej uprawnienia, wymienione w art. 21 § 2 i § 3, art. 23, art. 25, art. 26 ust. 1 pkt. 2, 3, 4, 6, 7, 8 i art. 29 § 2 wykonuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej".

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Bolesław Bierut**

Członkowie Prezydium Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Edward Bolesław Osóbka-Morawski**
(—) **Michał Rola-Żymierski, generał broni**

21.

DEKRET

Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

z dnia 21 sierpnia 1944 r.

o trybie powołania władz administracji ogólnej I-ej i II-ej instancji.

(Przedruk z Dz. U. R. P. nr. 2 z d. 22 8. 1944 poz. 8)

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 3) Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Jako organa wykonawcze administracji ogólnej II. instancji działają Urzędy Wojewódzkie. Kierownikiem Urzędu Wojewódzkiego jest wojewoda, mianowany przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na podstawie wniosku Kierownika Resortu Administracji Publicznej i opinii Wojewódzkej Rady Narodowej.

Art. 2. Wojewodę odwołuje Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na podstawie wniosku Kierownika Resortu Administracji Publicznej. Wojewódzka Rada Narodowa ma prawo żądać ustąpienia wojewody umotywowaną uchwałą, występując z własnej inicjatywy, bądź też z inicjatywy jednej z Rad Powiatowych danego województwa.

Art. 3. Wojewoda z tytułu swego stanowiska wchodzi w skład Wojewódzkiej Rady Narodowej jako pełnoprawny jej członek.

Art. 4. Wojewoda służbowo i organizacyjnie podlega Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej. O ile wykonuje funkcje, należące do zakresu działania innego Resortu, podlega w sprawie tych funkcyj Kierownikowi rzeczowo właściwego Resortu.

Art. 5. Kontrolę społeczną nad działalnością wojewody wykonuje Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Wojewoda periodycznie składa sprawozdania Wojewódzkiej Radzie Narodowej z ogólnej linii swojej działalności.

Art. 6. Zastępcę wojewody mianuje i zwalnia Kierownik Resortu Administracji Publicznej po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Art. 7. Jako organa wykonawcze administracji ogólnej I. instancji, działają Starostwa Powiatowe. Kierownikiem Starostwa jest starosta, mianowany przez Kierownika Resortu Administracji Publicznej na podstawie wniosku wojewody i opinii Powiatowej Rady Narodowej.

Art. 8. Starostę odwołuje Kierownik Resortu Administracji Publicznej. Powiatowa Rada Narodowa ma prawo żądać ustąpienia starosty umotywowaną uchwałą, występując z własnej inicjatywy, bądź też z inicjatywy jednej z Rad Gminnych danego powiatu. Kontrolę społeczną nad działalnością starosty wykonuje Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. Starosta periodycznie składa sprawozdania Powiatowej Radzie Narodowej z ogólnej linii swego postępowania.

Art. 9. Starosta z tytułu swego stanowiska wchodzi w skład Powiatowej Rady Narodowej jako pełnoprawny jej członek.

Art. 10. We wszystkich sprawach, wchodzących w zakres kompetencji samorządu terytorialnego, wojewoda i starosta podlegają decyzjom właściwych Rad Narodowych.

Art. 11. Uchyla się podział administracyjny, wprowadzony przez okupanta.

Art. 12. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej.

Art. 13. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej: **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:
Edward Bolesław Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Administracji Publicznej: **Stanisław Kotek-Agroszewski.**

22.

DEKRET

Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

z dnia 23 listopada 1944 r.

o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 14 z dnia 11. grudnia 1944 poz. 74)

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15. sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

I. Zakres zadań samorządu terytorialnego.

Art. 1. Do zakresu działania samorządu terytorialnego należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, o ile nie są wyraźnie zastrzeżone do kompetencji władz państwowych.

Art. 2. Do zakresu działania samorządu terytorialnego nie należą sprawy:

a) zagraniczne i handlu zagranicznego,
b) wojskowe,
c) wymiaru sprawiedliwości,
d) lasów,
e) górnictwa,
f) lotnictwa, kolei, dróg kołowych państwowych i wojewódzkich oraz dróg wodnych,
g) poczty i telekomunikacji,
h) waluty i ubezpieczeń,
i) państwowych podatków, opłat, ceł, akcyz i monopoli.

Art. 3. Samorząd terytorialny reprezentowany przez terenową radę narodową stanowi korporację prawa publicznego i posiada osobowość prawną.

Art. 4. Ustawy wojewódzkie, przewidziane w art. 29 ustawy z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 22), nabierają mocy obowiązującej na obszarze województwa po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej z kontrasygnatą Przewodniczącego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i właściwego kierownika resortu, oraz po ogłoszeniu w dzienniku urzędowym województwa.

Art. 5. § 1. Każda rada narodowa niższego stopnia podlega bezpośredniemu nadzorowi rady narodowej wyższego stopnia.

§ 2. Wszystkie uchwały rad narodowych: wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej i gminnej dotyczące:

a) budżetu i planu świadczeń w naturze,
b) wprowadzenia i pobierania podatków i opłat,
c) zaciągnięcia pożyczki lub objęcia zobowiązania,
d) nabywania, pozbywania i obciążania majątku nieruchomego,
e) lokaty kapitału

wymagają zatwierdzenia prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

§ 3. Zatwierdzeniu podlegają również wszystkie uchwały, które w myśl dotychczas obowiązujących przepisów dla samorządów, podlegały zatwierdzeniu władz nadzorczych.

Art. 6. Prezydium rady narodowej właściwej do zatwierdzania uchwał wyszczególnionych w art. 5 § 2 i 3 poweźmie decyzję w przeciągu dni 30 od dnia zawiadomienia o uchwale. W tym przedmiocie stosuje się postanowienia zawarte w art. 39 ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wewn. z dnia 26. czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 454).

Art. 7. § 1. Prezydium każdej hierarchicznie wyższej rady narodowej ma prawo z urzędu lub na wniosek wstrzymać w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia wykonanie każdej uchwały rady hierarchicznie niższej oraz uchwały organu wykonawczego, którą uważa za niezgodną z prawem, niecelową lub niezgodną z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej.

§ 2. Rada Narodowa lub organ wykonawczy, którego uchwała została zakwestionowana, ma prawo w ciągu dni 7 od otrzymania o tym wiadomości, powziąć reasumpcję zakwestionowanej uchwały.

§ 3. W wypadku wstrzymania wykonania uchwały rady narodowej zakwestionowana uchwała winna być bezzwłocznie przedłożona Krajowej Radzie Narodowej, zaś w wypadku wstrzymania wykonania uchwały organu wykonawczego radzie narodowej hierarchicznie wyższej, o ile rada narodowa lub jej organ wykonawczy nie skorzysta z uprawnień zawartych w § 2.

Art. 8. Rada narodowa wyższego stopnia ma prawo kontroli i inspekcji działalności rady narodowej niższego stopnia i jej organu wykonawczego.

II. Organy wykonawcze samorządu wojewódzkiego i powiatowego.

Art. 9. Zwierzchni nadzór państwowy nad działalnością wojewódzkich i powiatowych samorządowych organów wykonawczych sprawuje Kierownik Resortu Administracji Publicznej.

Art. 10. Organem wykonawczym wojewódzkiej rady narodowej jest wydział wojewódzki.

Art. 11. Wydział wojewódzki składa się z 6 członków wybranych przez wojewódzką radę narodową spośród jej członków lub też spośród mieszkańców danego województwa. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali kolejno największą ilość głosów.

Art. 12. § 1. Członkami wydziału wojewódzkiego mogą być osoby, które mają przynajmniej 5-letnią pracę w dziedzinie państwowej, samorządowej lub społecznej.

§ 2. Pracownicy państwowi i samorządowi wybrani na członków wydziału wojewódzkiego w razie przyjęcia wyboru otrzymują na czas pełnienia tych funkcji bezpłatny urlop, zaliczalny do wysługi emerytalnej.

§ 3. Członkowie wydziału wojewódzkiego otrzymują diety w wysokości ustalonej rozporządzeniem Kierownika Resortu Administracji Publicznej.

Art. 13. Przewodniczącym wydziału wojewódzkiego jest z urzędu wojewoda lub jego zastępca.

Art. 14. Wszystkie czynności biurowe wydziału wojewódzkiego załatwia właściwy urząd wojewódzki.

Art. 15. Wydział wojewódzki zwołuje przewodniczący przynajmniej raz na dwa tygodnie. Wydział musi być zwołany, jeżeli tego zażąda dwóch jego członków.

Art. 16. Do powzięcia uchwał wydziału wojewódzkiego wymagana jest obecność przewodniczącego i przynajmniej trzech członków wydziału. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 17. Wydział wojewódzki:

a) przygotowuje sprawy mające wejść pod obrady wojewódzkiej rady narodowej lub jej prezydium;
b) decyduje we wszystkich sprawach niezastrzeżonych do decyzji rady lub jej prezydium;
c) wykonuje uchwały rady lub jej prezydium;
d) wykonuje na zlecenie rady lub jej prezydium kontrolę nad działalnością organów wykonawczych samorządu niższego stopnia oraz organów administracji państwowej;
e) sprawuje władzę porządkową nad prezydentami, wiceprezydentami, członkami zarządów miast wydzielonych oraz członkami wydziałów powiatowych;

f) wykonuje inne czynności poruczone mu przez ustawy;

g) składa sprawozdanie ze swej działalności prezydium właściwej rady narodowej, przynajmniej raz na miesiąc.

Art. 18. W wypadkach niecierpiących zwłoki, przewodniczący wydziału wojewódzkiego samodzielnie wydaje niezbędne zarządzenia w sprawach należących do zakresu działania wydziału; obowiązany jest wszakże wyjednać na najbliższym posiedzeniu wydziału zatwierdzenie dla tych czynności.

Art. 19. Kary porządkowe są następujące:

a) upomnienie,

b) nagana.

Art. 20. § 1. Władzę dyscyplinarną nad prezydentami, wiceprezydentami, członkami zarządów miast wydzielonych oraz członkami wydziałów powiatowych, sprawuje komisja dyscyplinarna, złożona z 7-miu członków wybranych przez wojewódzką radę narodową.

§ 2. Kary dyscyplinarne są następujące:

a) grzywna do 5.000 zł.

b) złożenie z urzędu.

§ 3. Osobie ukaranej służy prawo odwołania się w ciągu 7-miu dni od orzeczenia nakładającego karę porządkową do Kierownika Resortu Administracji Publicznej, zaś od orzeczenia nakładającego karę dyscyplinarną do Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 4. Sposób powoływania i tryb postępowania komisji dyscyplinarnej określi rozporządzenie Kierownika Resortu Administracji Publicznej.

Art. 21. § 1. W wypadkach powtarzających się wykroczeń porządkowych oraz w wypadkach niecierpiących zwłoki, gdy działalność organów wymienionych w art. 17, pkt. e) — naraża lub narazić może interes publiczny na oczywistą szkodę, wydział wojewódzki może cały organ lub poszczególnych jego członków zawiesić w urzędowaniu, zawiadamiając równocześnie o dokonanym zawieszeniu Kierownika Resortu Administracji Publicznej z podaniem motywów zawieszenia.

§ 2. W wypadku zawieszenia w urzędowaniu całego organu wykonawczego funkcje wykonawcze sprawuje tymczasowo prezydium właściwej rady narodowej.

Art. 22. Organem wykonawczym powiatowej rady narodowej jest wydział powiatowy.

Art. 23. Postanowienia zawarte w art. 11—21 mają odpowiednie zastosowanie do wydziałów powiatowych z tym, że wydział powiatowy jest władzą porządkową dla burmistrzów, wójtów, sołtysów oraz członków zarządów gmin wiejskich i miast niewydzielonych.

W sprawach kar porządkowych służy odwołanie do wojewody, a w sprawach dyscyplinarnych do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

III. Organy wykonawcze samorządu miejskiego i gminnego.

Art. 24. Organem wykonawczym miejskiej rady narodowej jest zarząd miejski.

Art. 25. § 1. Zarząd miejski składa się: w miastach wydzielonych z prezydenta i wiceprezydenta, w miastach niewydzielonych z burmistrza i wiceburmistrza, a ponadto we wszystkich miastach z 3—6 członków zarządu.

§ 2. W miastach liczących ponad 50.000 mieszkańców rada narodowa może powiększyć liczbę wiceprezydentów do dwóch, wyjątkowo zaś do trzech, jeżeli wymaga tego większy rozwój gospodarki miejskiej. Uchwała o powiększeniu ilości stanowisk wiceprezydentów wymaga zatwierdzenia właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

Art. 26. § 1. Prezydenta i wiceprezydentów oraz burmistrza i wiceburmistrza wybiera właściwa miejska rada narodowa zwykłą większością głosów obecnych.

§ 2. Wybór prezydenta i wiceprezydentów wymaga zatwierdzenia Kierownika Resortu Administracji Publicznej, po wysłuchaniu opinii prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zaś wybór burmistrza i wiceburmistrza wymaga zatwierdzenia wojewody, po wysłuchaniu opinii prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 27. Liczbę członków zarządu miejskiego ustala miejska rada narodowa. Odnośna uchwała wymaga zatwierdzenia prezydium rady narodowej hierarchicznie wyższej.

Art. 28. Członków zarządu miejskiego wybiera miejska rada narodowa. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów.

Art. 29. Prezydenci miast pełnią zarazem funkcje starostów grodzkich i w tym zakresie służbowo podlegają wojewodzie.

Art. 30. Organem wykonawczym gminnej rady narodowej jest zarząd gminny.

Art. 31. § 1. Zarząd gminny składa się z wójta, podwójciego i trzech członków zarządu wybieranych przez gminną radę narodową w sposób przewidziany dla burmistrzów i członków zarządów miejskich.

§ 2. Wybór wójta i podwójciego wymaga zatwierdzenia przez właściwego starostę.

Art. 32. § 1. Wójtowi, dla celów administracji gromad, podlegają sołtysi i podsołtysi (po jednym sołtysie i podsołtysie dla każdej gromady), wybrani przez ogólne zebranie mieszkańców gromady.

§ 2. Sołtysi lub podsołtysi biorą udział w posiedzeniach zarządu gminnego z głosem doradczym jedynie w wypadku, gdy przedmiotem obrad są sprawy dotyczące danej gromady.

Art. 33. Zakres działania miejskich oraz gminnych rad narodowych, i ich organów wykonawczych określają postanowienia art. 43-48 ustawy z dnia 23. marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) — z wyjątkiem postanowień zawartych w art. 43 ust. (1) pkt. c, d — zdanie ostatnie e, f, g oraz ust. (2), art. 44 ust. (1) pkt. e, ust. (4), zdanie 1 i 2 ust. (5), art. 45, art. 46 ust. (3) i (4) zdanie ostatnie ust. (6) oraz w art. 47 ust. (1), — które nie mają zastosowania.

Art. 34. § 1. Wybory członków organów wykonawczych rad narodowych są tajne.

§ 2. W razie opróżnienia stanowiska członka organu wykonawczego z jakichkolwiek przyczyn, właściwa rada narodowa obowiązana jest w przeciągu miesiąca dokonać wyborów uzupełniających.

IV. Przepisy ogólne.

Art. 35. § 1. Organy wykonawcze rad narodowych mogą być rozwiązane przez rady narodowe wyższego stopnia.

§ 2. Przeciw decyzji rozwiązującej organ wykonawczy służy radzie narodowej, która odnośny organ wybrała, prawo odwołania się do rady narodowej wyższego stopnia od rady rozwiązującej.

Art. 36. Dekret niniejszy nie ma zastosowania do miasta stołecznego Warszawy i Łodzi.

Art. 37. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej.

Art. 38. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:
(—) **Edward Osóbka-Morawski**

w/z Kierownik Resortu Administracji Publicznej:
(—) **Mgr. Adam Ostrowski**

23.

ROZPORZĄDZENIE

PEŁNOMOCNIKA RZĄDU TYMCZASOWEGO RZ. P. NA WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

z dnia 16. lutego 1945 r.

w sprawie rozciągnięcia na obszar Województwa Śląskiego ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. marca 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 396)

Na obszar Województwa Śląskiego rozciąga się w miejsce dotychczasowych przepisów o ubezpieczeniu społecznem z natychmiastową mocą obowiązującą **ustawę o ubezpieczeniu społecznem z dnia 28. marca 1933 r.** (Dziennik Ustaw R. P. nr 51 poz. 396) oraz wszystkie późniejsze rozporządzenia do tej ustawy wydane przez **Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.**

Tworzy się **Ubezpieczalnię Społeczną w Katowicach.** Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie, obejmuje swoją działalnością wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych, wynikające z wyżej wymienionej ustawy.

Do czasu nowelizacji przepisów ustawy z dnia 28. marca 1933 r., normujących świadczenia rentowe dla osób zatrudnionych **w górnictwie i hutnictwie,** które podlegały dotychczas ubezpieczeniu brackiemu, agendy bractw górniczych poprowadzi ekspozytura **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** w Tarnowskich Górach.

Siedzibą **Okręgowego Sądu Ubezpieczeń** są Katowice.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia i wydanie odnośnych zarządzeń poruczam Wojewodzie Śląskiemu.

Katowice, dnia 16. lutego 1945 r.

Pełnomocnik Rządu Tymczasowego Rz. P. na Województwo Śląskie
(—) Al. Zawadzki, Gen. Bryg.

24.

ZARZĄDZENIE

Wojewody Śląskiego

z dnia 22. lutego 1945 L. 14 Skl 45

w sprawie powołania Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim do likwidacji i kontroli mienia poniemieckiego i opuszczonego.

1. Kompetencji powyższej Komisji podlegać będzie wszelkie mienie pozostałe po:
   a) okupancie niemieckim i jego sprzymierzeńcach,
   b) obywatelach państwa niemieckiego (Reichsdeutsche),
   c) osobach przynależnych do narodowości niemieckiej (Volksliste I i II) oraz t. zw. „Volksdeutsche" z byłej Generalnej Gubernii,
   d) obywatelach państw sprzymierzonych z okupantem niemieckim,

   jakoteż wszelkie mienie opuszczone lub nie objęte dotychczas przez prawnych właścicieli.
2. Zarząd nad majątkiem wymienionym w pkt. 1) sprawują Zarządy Miast Wydzielonych oraz Władze Powiatowe administracji ogólnej I instancji poprzez stworzone w tym celu Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego.
3. Wszystkie Zarządy Miast Wydzielonych i Władze Administracyjne I. instancji winny ująć niezwłocznie w ścisłą ewidencję mienie wyszczególnione w pkt. 1), zabezpieczyć je, a w razie potrzeby ustanowić tymczasowych zarządców, zgodnie z instrukcjami Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej.
4. Przy obejmowaniu każdego mienia w ewidencję, należy przeprowadzić szczegółową inwenturę danego obiektu oraz ustalić wszelkie straty, ubytki i szkody, przy równoczesnym naprowadzeniu przyczyn tychże (np. działania wojenne, grabież, pożar itp.).
5. Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego prowadzić będą szczegółową rachunkowość odnośnie poszczególnych obiektów w myśl wytycznych i instrukcji Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej.
6. Wszelkie wpłaty i wypłaty dokonywane w związku z zarządem winne być realizowane za pośrednictwem Komunalnych Kas Oszczędności na otwarte w tym celu osobne konta „Zarządu Mienia Opuszczonego". Wypłaty z konta mogą nastąpić jedynie na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego.
7. Specjalna Komisja Likwidacyjno-Kontrolna przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim jest upoważniona do wglądu w zakresie administrowania

„Mienia Opuszczonego" przez organy samorządowe i państwowe, wydawania opinii i decyzji, oraz do przeprowadzania kontroli zarówno pod względem rzeczowym jak i formalnym.

8. Komisja Likwidacyjno-Kontrolna działa w zakresie swych uprawnień w porozumieniu z Likwidatorem Okręgowym, mianowanym przez Ministerstwo Skarbu przy Izbie Skarbowej w Katowicach, we wszystkich wypadkach, w których zainteresowany jest Skarb Państwa jako fiskus.
9. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. o. Wojewody Śląskiego
(—) ppłk. Ziętek

25.

ZARZĄDZENIE
Wojewody Śląskiego
z dnia 1 marca 1945 r.
o sposobie administrowania mieniem opuszczonym.

Na podstawie mojego zarządzenia z dnia 22 lutego 1945 roku w sprawie powołania specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej do likwidacji i kontroli mienia opuszczonego i poniemieckiego, zarządzam co do sposobu administrowania majątkami i prawami opuszczonemi i poniemieckimi czyli tak zwanym „mieniem opuszczonym" co następuje:

1. Przedmiotem zarządu mienia opuszczonego jest:
   a) majątek ruchomy i nieruchomy Skarbu Państwa Polskiego, o ile ten nie został przejęty dotychczas przez odpowiednie władze,
   b) majątek państwa niemieckiego i jego obywateli (Reichsdeutsche), osób przynależnych do narodowości niemieckiej (Volksliste I. i II.), t. zw. Volksdeutschów z byłej Generalnej Guberni, oraz majątek państw sprzymierzonych z niemcami i ich obywateli,
   c) wszelkie mienie opuszczone.

Pod pojęcie majątku podpadają wszelkie prawa majątkowe w zrozumieniu norm ustawy cywilnej.

2. Wymieniony w pkt. 1) majątek przechodzi w zarząd mienia opuszczonego łącznie z wszelkiemi przynależnościami, wierzytelnościami, udziałami oraz prawami i interesami, o ile majątek ten znajduje się na terenie administracyjnym Województwa Śląskiego.
3. Zarząd majątkami wymienionymi w pkt. 1) i 2) wykonują:
   a) samorządy miejskie miast wydzielonych, o ile chodzi o majątki położone na terenie im podległym,
   b) władze administracji ogólnej I. instancji, o ile chodzi o majątki położone na terytorium ich powiatów, w porozumieniu z zarządami odnośnych gmin wiejskich i miejskich.
4. Zarządy miast wydzielonych i powiatowe władze administracji ogólnej I. instancji wykonują zarząd bezpośrednio nad majątkiem:
   a) ruchomym,
   b) nieruchomością rolną nieprzekraczającą powierzchni 15 ha,
   c) nieruchomością miejską,
   d) wszelkiemi przedsiębiorstwami przemysłowymi i handlowymi, z wyłączeniem tych, które zgodnie z art. 14 i 16 rozp. P. R. P. z dn. 7. 6. 1927 r. Dz. U. R. P. nr 53 poz. 468 o prawie przemysłowym podlegają kompetencji władz administracyjnych II. instancji,
   e) innemi prawami majątkowemi, których wartość nie przekracza 50.000.— złotych.

Zarząd innemi majątkami podlega Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, która sprawuje ten zarząd w porozumieniu z właściwymi wydziałami fachowymi Urzędu Wojewódzkiego, jak Wydział Przemysłowy o ile chodzi o przedsiębiorstwa przemysłowe, Wydział Aprowizacji i Handlu o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, oraz Wojewódzki Urząd Ziemski o ile chodzi o nieruchomości rolne.

5. Wyłącza się z pod Referatów mienia opuszczonego wszystkie obiekty majątkowe, które na podstawie zarządzeń władz centralnych podlegają i są administrowane przez specjalne organa. W każdym wypadku Zarządy Mienia Opuszczonego majątki te winny ująć w ewidencję.
6. Władze administracyjne I. instancji wykonują zarząd nad mieniem opuszczonym wymienionym w pkt. 1) w porozumieniu z właściwymi terytorialnie samorządami gmin miejskich i wiejskich, przekazując równocześnie wszelkie dochody wynikające z zarządu tego mienia na otwarte w tym celu specjalne t. zw. „Konto Mienia Likwidacyjnego" w miejscowo właściwych Kasach Komunalnych.
7. Terytorialnie właściwą do zarządu jest ta władza administracji ogólnej I. instancji oraz zarząd miasta wydzielonego, na których terenie położony jest główny obiekt majątkowy, podlegający zarządowi mienia opuszczonego.

W wypadku sporu należy stosować właściwe przepisy prawne.

8. Powołane władze w pkt. 5) i 6) przystąpią natychmiast do szczegółowego ujęcia wymienionego w pkt. 1) i 2) niniejszego zarządzenia całego majątku.

Przy przejmowaniu i zabezpieczaniu należy porozumieć się z właściwymi władzami i urzędami, które dotychczas dokonały zabezpieczenia wyżej wymienionego majątku.

W wykazie należy podać dokładny opis oraz wartość gospodarczą, a z braku innych wskazówek wartość zwyczajną według miejsca położenia danego objektu.

W szczególności należy podać rodzaj majątku (ruchomość, nieruchomość, przedsiębiorstwo przemysłowe, handlowe, zakład rękodzielniczy itp.).

W każdym wypadku należy podać imię i nazwisko właściciela w dniu 1. 9. 1939 r. oraz imię i nazwisko właściciela w dniu wycofania się władz okupacyjnych.

Do wykazu należy dołączyć szczegółowy inwentarz, który winien wykazywać wszystkie składniki danego majątku. W razie istniejących wierzytelności należy podać jej wysokość, tytuł prawny oraz osobę wierzyciela. Ponadto należy zapodać imię, nazwisko i dokładny adres obecnego dzierżyciela, o ile taki istnieje.

9. Władze sprawujące administrację mienia opuszczonego winny celem dokładnej ewidencji wszystkich objektów podlegających zarządowi mienia opuszczonego założyć odpowiedni rejestr.

Ewidencja winna być prowadzona oddzielnie dla majątku:
 a) ruchomego wraz z dokładnym opisem,
 b) nieruchomego,
 c) przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych,
 d) innych praw majątkowych.

10. W wypadku stwierdzenia, że przedsiębiorstwo jest nierentowne, zarządy miast wydzielonych oraz władze administracyjne I. instancji po zasięgnięciu opinii u właściwych Rad Narodowych zawnioskują zbycie lub likwidację do Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, która po porozumieniu się z Okr. Likwidatorem przy Izbie Skarbowej w Katowicach poweźmie ostateczną decyzję.

11. Wszystkie ruchomości opuszczone i poniemieckie należy natychmiast szczegółowo ująć wraz z dokładnym opisem przy równoczesnym zapodaniu miejsca położenia oraz imienia, nazwiska i adresu obecnego dzierżyciela.

12. Ruchomości te mogą być pozostawione przejściowo do użytku dzierżyciela o ile ten daje gwarancję należytego ich zabezpieczenia oraz używania zgodnie z ich przeznaczeniem.

W każdym wypadku dzierżyciel jest odpowiedzialny za przechowanie tych ruchomości według przepisów ustawy cywilnej.

W innych wypadkach ruchomości te należy zmagazynować i odpowiednio zabezpieczyć.

13. Sprzedaż tych ruchomości nastąpi na specjalne zarządzenie Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej, po porozumieniu się z Okręgowym Likwidatorem przy Izbie Skarbowej w Katowicach.

14. Zarząd nad nieruchomościami miejskiemi powierzyć należy specjalnie w tym celu powołanym administratorom rejonowym. Przy podziałach na rejony należy brać pod uwagę ilość mieszkań i lokali handlowych danego rejonu jak również warunki gospodarcze i ekonomiczne.

15. Władze administracji ogólnej I. instancji oraz zarządy miast wydzielonych wykonują zarząd mienia opuszczonego za pośrednictwem stworzonych specjalnie w tym celu „Referatów Mienia Opuszczonego".

Kierownik Referatu Mienia Opuszczonego jest równocześnie głównym zarządcą.

16. Rzeczowo Referat Mienia Opuszczonego obejmuje sprawy administracyjno-prawne (związane z samym zarządem), kontroli i rachuby.

17. W tych wszystkich wypadkach, które nie podlegają kompetencji władz administracji ogólnej I. instancji oraz zarządów miast wydzielonych, właściwy do rozstrzygania jest Urząd Wojewódzki Śląski, który wykonuje swe uprawnienia w danym wypadku przez Specjalną Komisję Likwidacyjno-Kontrolną zawierającą oddziały:
 a) prawny,
 b) likwidacyjny,
 c) kontrolno-rachunkowy.

18. Specjalna Komisja Likwidacyjno-Kontrolna oraz Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego stworzone przy władzach I. instancji oraz zarządach miast wydzielonych współdziałają w każdym wypadku z innymi fachowymi wydziałami Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, jeżeli z uwagi na rodzaj objektu podlegającego zarządowi, względnie z uwagi na bezpieczeństwo, gospodarkę, ochronę pracy, dyspozycję materiałami itp. współdziałanie to jest konieczne.

19. Dyspozycja towarami, surowcami oraz gotowymi fabrykatami podlega w każdym wypadku właściwym wydziałom fachowym.

20. Zarządców mianują Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego w granicach ich kompetencji jak w pkt. 4) niniejszego zarządzenia w porozumieniu z właściwymi wydziałami fachowymi, względnie Specjalną Komisją Likwidacyjno-Kontrolną pisemną decyzją, w której zostaną zapodane ich obowiązki i prawa. Zarządca może być w każdej chwili odwołany.

21. Zarząd mieniem opuszczonym upoważnia zarządcę do wszystkich czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa zarobkowego w ramach prawidłowej gospodarki.

Sprawy te jednak wymagają uprzedniej zgody właściwej władzy przełożonej.

22. Poddzierżawianie, ustanowienie prawa zastawu i użytkowania, czynienie zapisów na sąd polubowny, podpisywanie weksli i czeków oraz zaciąganie pożyczek wymaga wyraźnego upoważnienia na piśmie.

23. Zarząd mieniem opuszczonym może być udzielony kilku osobom oddzielnie lub łącznie. Jednakże w wypadku zarządu łącznego oświadczenia zwrócone do przedsiębior-

stwa tudzież doręczanie pism winne być dokonywane wobec jednej z osób łącznie ustanowionych.

24. Zarządu przenieść nie można. Zarządca jednak może ustanowić pełnomocnika do poszczególnych czynności lub rodzaju czynności.

25. Na zarządców mogą być powołane osoby prawne i fizyczne w pierwszym rzędzie: spółdzielnie, związki samorządowe, inne związki o przeważającym charakterze społecznym, w drugim rzędzie pełnoletni obywatele Państwa Polskiego o nieskazitelnej przeszłości, niekarani za przestępstwa pospolite i których majątek oraz opinia daje gwarancję sumiennego i rzetelnego wykonywania powierzonych im obowiązków.

26. Zarządca w wykonywaniu swych obowiązków winien dołożyć staranności zwyczajnego kupca, za powstałe szkody, na skutek zaniedbania swych obowiązków, ponosi odpowiedzialność.

27. Zarządca za wykonanie swych czynności otrzymywać będzie wynagrodzenie ustalone przez właściwy Referat Zarządu Mienia Opuszczonego, względnie Specjalną Komisję Likwidacyjno-Kontrolną.

28. Postanowienia punktów 20)—27) niniejszego zarządzenia mają odpowiednie zastosowanie do administratorów domów, wzgl. mniejszej własności miejskiej.

29. Koszty zarządu mienia opuszczonego pokrywa się z dochodów majątków, będących w Zarządzie mienia opuszczonego. Szczegółowe zarządzenia w tym względzie będą wydane później.

30. Do czasu należytego uregulowania pod względem prawnym kwestii związanych z zarządem mienia opuszczonego należy przy rozstrzyganiu odnośnych spraw kierować się interesem Państwa Polskiego, oraz zwyczajami, jakie w tej mierze powstały.

p. o. Wojewoda Śląski
(—) ppłk. Z i ę t e k

26.

ZARZĄDZENIE
Wojewody Śląskiego

z dnia 1. marca 1945 roku

w sprawie otwarcia i uruchomienia sklepów, pracowni rzemieślniczych i zakład. gastronomicznych

Celem jaknajszybszego ożywienia życia gospodarczego na oswobodzonych terenach Śląska, zarządzam co następuje:

1. Osoby, którym powierzone zostało przez Wydziały Aprowizacji i Handlu nadzór i zabezpieczenie sklepów, pracowni rzemieślniczych, jadłodajni, restauracji, kawiarni itp., przystąpią natychmiast po sporządzeniu inwentarza do otwarcia i uruchomienia powierzonych im zakładów. Władze lokalne zobowiązane są okazać im wszelką pomoc i współdziałać z nimi.

2. Osoby, które do dnia 31. 8. 1939 były właścicielami zakładów i przedsiębiorstw handlowych i które zostały przez okupanta niemieckiego tej własności pozbawione, zgłoszą swe tytuły prawne do lokalnego Wydziału Aprowizacji i Handlu, celem ponownego wejścia w posiadanie rewindykowanego obiektu.

3. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, posiadający kwalifikacje obywatelskie i przygotowanie fachowe, mogą się ubiegać o powierzenie im dzierżawy poniemieckich, t. zn. należących podczas okupacji do niemców z Rzeszy oraz do członków Nr 1 i 2 listy ludowej (Volksliste) zakładów handlowych, pracowni rzemieślniczych i zakładów gastronomicznych na warunkach, jakie będą ustalone dla każdego z tych zakładów przez władze lokalne w porozumieniu z organizacjami branżowymi i pracowniczymi.

4. Odpowiednie wnioski składać należy do gminnych wzgl. miejskich Wydziałów Aprowizacji i Handlu, a tam gdzie ich niema, na ręce naczelnika gminy. Dla zbadania tych wniosków powołuje się natychmiast komisje, orzekające w składzie: naczelnik gminy wzgl. burmistrz, w mieście wydzielonym prezydent miasta, kierownik miejscowego Wydziału Aprowizacji i Handlu, delegat zrzeszeń branżowych-kupieckich, rzemieślniczych, gastronomicznych itp., delegat związków pracowniczych i przedstawiciel organizacyj politycznych.
Komisje te stanowić będą o tym, czy i komu powierzona będzie dzierżawa danego sklepu oraz zwrot zakładu byłym właścicielom, którzy wykażą się tytułami prawnymi i kwalifikacjami obywatelskiemi. Postanowienie tej komisji będzie równoznaczne z pozwoleniem na natychmiastowe otwarcie sklepu wzgl. zakładu, co winno nastąpić po protokularnym spisaniu inwentarza.

5. W sprawach spornych odnośnie uznania tytułów prawnych i rewindykowanych objektów, zainteresowani mogą odwołać się do likwidatora mienia poniemieckiego, przy Izbie Skarbowej w Katowicach. Sklepy lub zakłady, które w czasie wojny lub przed wojną należały do spółdzielni, otwierane i uruchomiane będą przez organizacje spółdzielcze w porozumieniu z Wojewódzkim Wydziałem Aprowizacji i Handlu.

6. Sklepy i zakłady Centrali Konsumów Zagłębia Śląsko-Dąbrowskiego otwierane i uruchamiane będą przez tą Centralę w ramach udzielonych jej uprawnień przy współudziale dyrekcyj i rad zakładowych poszczególnych zakładów pracy.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast i za jego wykonanie odpowiedzialnymi są naczelnicy gmin, burmistrzowie i osoby, którym powierzony został tymczasowy nadzór nad sklepami, pracowniami rzemieślniczymi i zakładami gastronomicznymi.

p. o. Wojewoda Śląski
(—) ppłk. Z i ę t e k

27

PODZIAŁ

Województwa Śląskiego na powiaty i gminy według stanu w dniu 1. września 1939 r.

(bez powiatu frysztackiego i zachodniej części pow. cieszyńskiego)

I. Zestawienie ogólne.

Powiatów 7
Miast wydzielonych . . 2
Miast 16
Gmin wiejskich . . . 379

Powiaty:	Ilość miast	Ilość gmin wiejskich
1. Bielski	2	34
2. Cieszyński	2	51
3. Katowicki	2	28
4. Lubliniecki	2	40
5. Pszczyński	3	89
6. Rybnicki	3	111
7. Tarnogórski	2	26

Miasta wydzielone:

1. Katowice
2. Chorzów

Miasta:

1. Bielsko
2. Bieruń Stary
3. Cieszyn
4. Lubliniec
5. Miasteczko Śl.
6. Mikołów
7. Mysłowice
8. Pszczyna
9. Rybnik
10. Siemianowice Śl.
11. Skoczów
12. Strumień
13. Tarnowskie Góry
14. Wodzisław Śl.
15. Woźniki
16. Żory

II. Zestawienie szczegółowe.

Powiat bielski:

1. Bielsko miasto
2. Strumień „

Gminy wiejskie:

1. Bąków
2. Bielowicko
3. Bronów
4. Bystra
5. Chybie
6. Czechowice
7. Drogomyśl
8. Dziedzice
9. Frelichów
10. Grodziec
11. Iłownica
12. Jasienica
13. Jaworze
14. Kamienica
15. Komorowice
16. Landek
17. Ligota
18. Łazy
19. Mazańcowice
20. Międzyrzecze Dolne
21. Międzyrzecze Górne
22. Mikuszowice
23. Mnich
24. Roztropice
25. Rudzica
26. Stare Bielsko
27. Świętoszówka
28. Wapienica
29. Wieszczęta
30. Zabłocie
31. Zaborze
32. Zabrzeg
33. Żarzecze
34. Zbytków

Powiat cieszyński:

1. Cieszyn miasto
2. Skoczów „

Gminy wiejskie:

1. Bażanowice
2. Bładnice
3. Brenna
4. Brzozówka
5. Cisownica
6. Dębowiec
7. Dzięgielów
8. Godziszów
9. Goleszów
10. Górki Małe
11. Górki Wielkie
12. Gumna
13. Harbutowice
14. Hazlach
15. Hermanice
16. Iskrzyczyn
17. Istebna
18. Jaworzynka
19. Kaczyce
20. Kiczyce
21. Kisielów
22. Koniaków
23. Kończyce Małe
24. Kończyce Wielkie
25. Kostkowice
26. Kowale
27. Kozakowice Dolne
28. Kozakowice Górne
29. Krasna
30. Leszna Górna
31. Lipowiec
32. Łączka
33. Marklowice Górne
34. Międzyświec
35. Mnisztwo
36. Nierodzim
37. Ogrodzona
38. Ochaby
39. Pastwiska
40. Pierściec
41. Pogórze
42. Pogwizdów
43. Pruchna
44. Puńców
45. Simoradz
46. Ustroń
47. Wilamowice
48. Wisła
49. Wiślica
50. Zamarski
51. Zebrzydowice

Powiat katowicki:

1. Mysłowice miasto
2. Siemianowice Śl. „

Gminy wiejskie:

1. Bańgów
2. Bielszowice
3. Brzezinka
4. Brzęczkowice
5. Bykowina
6. Chropaczów
7. Dąbrówka Mała
8. Godula
9. Halemba
10. Janów
11. Kłodnica
12. Kochłowice
13. Kończyce
14. Lipiny
15. Łagiewniki
16. Makoszowy
17. Michałkowice
18. Nowy Bytom
19. Nowa Wieś
20. Orzegów
21. Panewnik
22. Pawłów
23. Piotrowice
24. Przełajka
25. Ruda
26. Szopienice
27. Świętochłowice
28. Wełnowiec

Powiat lubliniecki:

1. Lubliniec miasto
2. Woźniki „

Gminy wiejskie:

1. Babienica
2. Boronów
3. Brusiek
4. Chwostek
5. Cieszowa
6. Dębowa Góra
7. Dralin
8. Droniowice
9. Droniowiczki
10. Glinica
11. Hadra
12. Harbułtowice
13. Jawornica
14. Kalety
15. Kalina
16. Kamienica
17. Kochanowice
18. Kochcice
19. Kokotek
20. Koszęcin
21. Kośmidry
22. Ligota Woźnicka
23. Lisów
24. Lisowice
25. Lubecko
26. Lubsza
27. Łagiewniki Wielkie
28. Olszyna
29. Pawonków
30. Piasek
31. Psary
32. Rusinowice
33. Sadów
34. Solarnia
35. Steblów
36. Strzebiń
37. Strzebieńska Kolonia
38. Wierzbie
39. Wymyślacz
40. Zielona

Powiat pszczyński:

1. Pszczyna miasto
2. Bieruń Stary „
3. Mikołów „

Gminy wiejskie:

1. Bieruń Nowy
2. Bijasowice
3. Bojszowy
4. Bojszowy Nowe
5. Borowa Wieś
6. Borynia
7. Brzeźce
8. Bzie Dolne
9. Bzie Górne
10. Bzie Zameckie
11. Chełm
12. Cielmice
13. Czarków
14. Czarnuchowice
15. Ćwiklice
16. Dzieckowice
17. Frydek
18. Gac
19. Gardawice
20. Gilowice
21. Goczałkowice Zdrój
22. Golasowice
23. Golawiec
24. Gostyń

25. Góra
26. Górki
27. Grzawa
28. Hołdunów
29. Imielin
30. Jankowice
31. Jaroszowice
32. Jarząbkowice
33. Jedlina
34. Kobielice
35. Kobiór
36. Kopciowice
37. Kosztowy
38. Krasowy
39. Królówka
40. Kryry
41. Krzyżowice
42. Lędziny
43. Leks
44. Łaziska Dolne
45. Łaziska Górne
46. Łaziska Średnie
47. Miedźna
48. Międzyrzecze
49. Mizerów
50. Mokre
51. Murcki
52. Ornontowice
53. Orzesze
54. Paniowy
55. Paprocany
56. Pawłowice
57. Piasek
58. Pielgrzymowice
59. Pniówek
60. Podlesie
61. Poręba
62. Radostowice
63. Rudołtowice
64. Rudziczka
65. Smardzowice
66. Stara Kuźnia
67. Stara Wieś
68. Studzienice
69. Studzionka
70. Suszec
71. Szeroka
72. Ściernie
73. Śmiłowice
74. Świerczyniec
75. Tychy
76. Urbanowice
77. Warszowice
78. Wesoła
79. Wilkowyje
80. Wisła Mała
81. Wisła Wielka
82. Wola
83. Woszczyce
84. Wyry
85. Zarzecze
86. Zawada
87. Zawiść
88. Zazdrość
89. Zgon

Powiat rybnicki:

1. Rybnik miasto
2. Wodzisław Śl. „
3. Żory „

Gminy wiejskie:

1. Adamowice
2. Baranowice
3. Bełk
4. Bełsznica
5. Bluszczów
6. Bogunice
7. Boguszowice
8. Brzezie n. Odra
9. Bujaków
10. Buków
11. Chudów
12. Chwałęcice
13. Chwałowice
14. Cisówka
15. Czernica
16. Czerwionka
17. Czuchów
18. Czyżowice
19. Dębieńsko Stare
20. Dębieńsko Wielkie
21. Dzimierz
22. Folwarki
23. Gaszowice
24. Gierałtowice
25. Godów
26. Gogołowa
27. Golejów
28. Gorzyce
29. Gorzyczki
30. Gotartowice
31. Jankowice Rybnickie
32. Jastrzębie Dolne
33. Jastrzębie Górne
34. Jastrzębie Zdrój
35. Jedłownik
36. Jejkowice
37. Kamień (n. Odrą)
38. Kamień (pod Rzędówką)
39. Kleszczów
40. Kłokocin
41. Knurów
42. Kobyła
43. Kokoszyce
44. Kornowac
45. Krostoszowice
46. Krzyżkowice
47. Książenice
48. Leszczyny
49. Ligota Tworkowska
50. Lubomia
51. Łyski
52. Lenice
53. Łaziska
54. Łuków
55. Marklowice Górne
56. Marusze
57. Moszczenica
58. Mszana
59. Nieboczowy
60. Niedobczyce
61. Niewiadom
62. Nowa Wieś
63. Uchojec
64. Odra
65. Olza
66. Orzepowice
67. Osiny
68. Palowice
69. Paniówki
70. Piece
71. Pietrzkowice
72. Podbucze
73. Pogrzebień
74. Połomia
75. Popielów
76. Przegędza
77. Przyszowice
78. Pstrążna
79. Pszów
80. Radlin
81. Raszczyce
82. Rogów
83. Rogóźna
84. Rówień
85. Rój
86. Ruptawa
87. Rydułtowy
88. Rzuchów
89. Skrbeńsko-Gołkowice
90. Skrzeczkowice
91. Skrzyszów
92. Stanowice
93. Sumina
94. Syrynia
95. Szczejkowice
96. Szczerbice
97. Szczygłowice
98. Świerklany Dolne
99. Świerklany Górne
100. Turza
101. Turzyczka
102. Uchylsko
103. Wielopole
104. Wilchwy
105. Wilcza Dolna
106. Wilcza Górna
107. Zamysłów
108. Zawada Rybnicka
109. Zebrzydowice
110. Zwonowice
111. Żytna

Powiat tarnogórski:

1. Tarnowskie Góry miasto
2. Miasteczko Śl. „

Gminy wiejskie:

1. Bobrowniki
2. Boruszowice
3. Brynica
4. Brzeziny Śląskie
5. Brzozowice Kamień
6. Dąbrówka Wielka
7. Kozłowa Góra
8. Lasowice
9. Mikołeska
10. Nakło
11. Opatowice
12. Orzech
13. Piaseczna
14. Piekary Rudne
15. Piekary Śląskie
16. Pniowiec
17. Radzionków
18. Repty Nowe
19. Repty Stare
20. Rybna
21. Sowice
22. Sucha Góra
23. Świerklaniec
24. Tarnowice Stare
25. Żyglin
26. Żyglinek

Miasta wydzielone z powiatów: Katowice, Chorzów.

Redakcja i Administracja — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska 25, I. piętro, pokój 244.

Za Redakcję: Dr. Piotr Bałowski.

Tłoczono w drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego.